

Polska ziemia została wyjątkowo poznaczona śladami dawnych walk. Ślady te wpisały się w polski krajobraz. Na każdy krajobraz składają się czynniki naturalne – np. ukształtowanie powierzchni ziemi, lasy, łąki, rzeki – oraz kulturowe, będące efektem ludzkiej myśli i działalności w ciągu wieków. W wypadku wojen pojawia się pewien paradoks – każdy krajobraz może być przez niego zniszczony, ale w efekcie także wzbogacony o nowe elementy, które tworzą swoisty dokument dziejów. W tym dokumencie znajdują się wszelkie ślady walk na powierzchni ziemi, m. in. okopy, wały obronne, szańce, schrony, leje po bombach i pociskach. Natomiast w głębi ziemi do dziś mogą spoczywać różne części uzbrojenia i wyposażenia, m. in. groty strzał, resztki mieczy, ostrogi, kamienne lub żelazne kule, fragmenty zbroi i końskiej uprzęży, metalowe części tarcz, łuski od nabojów, klamry od żołnierskich pasów, blaszki identyfikacyjne (nieśmiertelniki), zatopione w bagnach wozy bojowe itd.

Najczęściej miejsca te nie znajdują się pod żadną ochroną, rzadko były tam przeprowadzane systematyczne i naukowe badania archeologiczne, które mogłyby pomóc m. in. w dokładnym oznaczeniu pola bitewnego pola, pozycji wojsk, nawet w określeniu przyjętej przez nie taktyki.

Zapewne czasami przejeżdżamy przez te miejscowości nie zdając sobie sprawy, że są one związane z dawną lub bliższą naszym czasom bitwą. Jeśli jednak nasza wiedza jest wystarczająca, warto się zatrzymać, wejść na pole lub do lasu, aby się przekonać jakie relikty przetrwały. Być może wyobraźnia podsunie nam obraz walki, być może usłyszymy szcęk oręża lub też wybuchy pocisków, terkot karabinów i oczywiście ludzkie głosy: rozkazy, modlitwy, pieśni, okrzyki pola walki, jęki rannych i umierających.

Cezura czasowa (wymienionych w załączniku do regulaminu odznaki) polskich bitew – to rok 1939. Wybór dokonany został subiektywnie, ale też uzależniony był od zachowanych śladów, pamiątek związanych z walkami oraz utrwalonej tradycji. Wymienione bitwy rozgrywane były przede wszystkim w polu. W dwóch przypadkach – ze względu na znaczenie w dziejach Polski – ukazane zostały: obrona twierdzy (Jasna Góra w 1655 r.) oraz ufortyfikowanej placówki (Westerplatte w 1939 r.), w jednym wypadku – walki w mieście (Lwów w 1918 r.). Większość bitew miała miejsce na obecnym terytorium Polski i poza jej współczesnymi granicami, przede wszystkim na obszarze – należących wówczas do Rzeczypospolitej – Kresów Wschodnich. Dwie bitwy z udziałem Polaków rozegrały się daleko od granic Polski (pod Warną w 1444 r. i pod Wiedniem w 1683 r.). Wszystkie bitwy w mniejszym lub większym stopniu oddziaływały na pozycję Polski oraz układ sił w Europie na następne lata i stulecia.

Odwiedzając te miejsca (zwłaszcza te w Polsce), podczas zdobywania tej odznaki, zapoznamy się (lub utrwalimy) z historią tych bitew.

REGULAMIN ODZNAKI KRAJOZNAWCZEJ PTTK „ŚLADAMI POLSKICH BITEW”

1. Odznaka została ustanowiona przez Zarząd Oddziału Wojskowego PTTK w Chełmie.
2. Celem odznaki jest zapoznanie, zainteresowane osoby z niektórymi bitwami polskimi.
3. Odznaka posiada 3 stopnie: brązowy, srebrny i złoty.
4. Na wymienione stopienie odznaki należy zwiedzić po 5 miejsc – pól bitewnych.
5. Czas zdobywania odznak na poszczególne stopnie jest nieograniczony.
6. Potwierdzenia terenowe w postaci pieczęci i zdjęć (z osobą ubiegającą się o odznakę) z obiektu, potwierdzenia kadry programowej należy gromadzić w dowolnie opracowanej formie Kronice Odznaki.

7. Na pierwszej stronie Kroniki, należy zamieścić dane osobowe i adres zamieszkania osoby ubiegającej się o odznakę.
8. Weryfikacje odznak prowadzi Oddział Wojskowy PTTK w Chełmie.
9. Kroniki Odznak do weryfikacji należy przesłać na adres: Oddział Wojskowy PTTK, ul. Lubelska 139D/15, 22-109 CHEŁM – 6.
10. Zweryfikowaną Kronikę Odznaki wraz z odznaką, weryfikator prześle na adres zainteresowanego, przesyłka pocztową za pobraniem. Nie ma potrzeby przesyłania zwrotnych kopert i znaczków pocztowych.
11. O odznakę mogą się turyści uprawiające różne formy turystyki kwalifikowanej.
12. Obiekty proponowane do zwiedzania są wymienione w Załączniku do regulaminu.
13. Inicjatorzy odznaki zastrzegają sobie interpretację regulaminu odznaki.
14. Odznaka została wprowadzona w życie Uchwałą nr 7/2008 z dnia 27.11.2008 r. Zarządu Oddziału Wojskowego PTTK w Chełmie i obowiązuje z dniem podpisania.

W załączniku do regulaminu odznaki wymieniono również miejscowości polskich bitew, które położone są poza granicą kraju. Są one nie obowiązkowe, stanowią ważną informację historyczną dla osoby ubiegającej się o odznakę.